

LILLA EDETS
KOMMUN

Kallelse Kommunfullmäktige

Tid: Onsdagen den 30 november 2016 kl. 19.00.

Plats: Stora salongen, Folkets Hus, Lilla Edet

Ärenden

1. **Upprop**
2. **Val av justerare samt fastställande av tid för justering**
3. **Godkännande av dagordning**
4. **Mål- och resursplan 2017 samt flerårsplan 2018-2019**
Dnr 2016/KS0094

Föredraganden

Bert Åkesson (S)

Ordförande

§ 140

Mål- och Resursplan 2017 samt flerårsplan 2018-2019

Dnr 2016/KS0094

Sammanfattning

Majoritetspartierna Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Liberalerna lämnar förslag till Mål- och Resursplan 2017, med flerårsplan 2018 – 2019.

Majoriteten och de samarbetande oppositionspartierna har enats kring de ekonomiska målen, de ekonomiska ramarna samt uppdragen som är ställda till nämnder och styrelse.

Förslaget innehåller tre ekonomiska mål och nio prioriterade verksamhetsmål samt ett positivt resultat om 8,3 mkr. Ett flertal resurstilldelningar för att nå måluppfyllnad finns även i förslaget, men samtidigt även krav på betydande anpassningar. Respektive nämnds/styrels ekonomiska förutsättningar anges och omfattningen på investeringsverksamheten samt exploateringsverksamheten fastställs.

Ärendet

Detta förslag till Mål- och Resursplan innehåller förslaget från majoritetspartierna Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Liberalerna.

Majoriteten och de samarbetande oppositionspartierna har enats kring de ekonomiska målen, de ekonomiska ramarna samt uppdragen som är ställda till nämnder och styrelser.

Samtliga politiska partierna har erbjudits möjlighet att vara representerade i en beredningsgrupp där förutsättningarna för de närmast kommande åren genomlysts. Samtliga partier har i olika omfattning deltagit i beredningsgruppen.

I beredningsgruppen har politiska målsättningar och de ekonomiska förutsättningarna diskuterats, vilket har lett fram till detta förslag till Mål- och Resursplan för åren 2017 samt flerårsplan 2018-2019.

I samband med att fullmäktige godkände tertialrapport 1 gavs också uppdrag till styrelse och nämnder att minska personalkostnaderna med 2%. Minskningen skulle ge fullt genomslag 2017. Kommunfullmäktige uppdrog också åt styrelse och nämnder att införa inköpsstopp och anställningsstopp omedelbart. Arbetet har skett parallellt med MoR-arbetet för att kunna möta de anpassningar i ramarna som föreslås i Mål- och resursplanen för 2017.

Mål- och Resursplanen innehåller inriktningsmål, prioriterade mål och finansiella mål. De prioriterade målen är riktade till vissa nämnder och respektive mål har en ansvarig

LILLA EDETS KOMMUN

Kommunstyrelsens protokoll 2016-11-16

nämnd för genomförande och uppföljning. Målen ska konkretiseras i nämndernas verksamhetsplaner.

I Mål- och resursplanen 2017 finns också riktade uppdrag till kommunstyrelsen, omsorgsnämnden och kultur- och fritidsnämnden samt direktiv till Lilla Edets Industri och Fastighetsbolag (LEIFAB).

De verksamhetsmål som är angivna i Mål- och Resursplanen har bärighet på kommunens vision och dess sex strategiska områden. Det är totalt nio prioriterade verksamhetsmål. Dessutom finns tre prioriterade finansiella mål.

Med en oförändrad skattesats, 22,37, blir de totala intäkterna av skatter och utjämningsystem drygt 40,9 mkr högre 2017 än budgeterat 2016, vilket motsvarar en ökning med 5,8 procent. I detta inkluderas extra statsbidrag om 7 mkr. Denna ökning förutsätter en befolkningsökning till 13 337 st.

Det budgeterade resultatet för år 2017 är +8,3 mkr. Kommunallagen kräver ett positivt resultat, men det anges inte hur stort det ska vara.

Lilla Edet har haft flera år med svaga resultat, vilket visas av soliditeten inklusive hela pensionsförpliktelsen, som har minskat avsevärt sedan 2009 och uppgick vid bokslutet 2015 till minus 28 procent. För att förbättra soliditeten krävs det att verksamheterna har en god budgetföljsamhet så att det finansiella målet uppnås.

Lilla Edets kommun har stora utmaningar de kommande åren för att få en balans mellan ekonomiska resurser och verksamhet. Det kommer att både krävas satsningar för att bemöta det demografiska trycket samt effektiviseringar inom befintlig verksamhet. Detta arbete har påbörjats under 2016 års budgetprocess där överordnat har varit att få en ekonomi i balans utifrån antagna mål. Ett för svagt ekonomiskt resultat innebär att kommunens förmåga att hantera svängningar i skatteintäkterna försvagas, upplåningsbehoven ökar och nämndernas långsiktiga planeringsförutsättningar beskärs.

En fördelning av resurser till respektive nämnd görs endast för år 2017. Kommunfullmäktige beslutar om det kommunbidrag, alltså det nettokostnadsutrymme som respektive nämnd/styrelse tillåts förbruka under året, för att kommunens totala ekonomi skall vara i balans.

Budgetförutsättningarna är följande:

Mål utifrån God ekonomisk hushållning är 1 % men för att även klara av balanskravet höjs målet till 1,1 % vilket motsvarar ett resultat om 8,3 miljoner kronor. Indexuppräknningar följer Skl:s rekommendationer och är inom löner 2,50 % och köpta sålda varor 2,48 %. Prisindex är 2,4 %, för detta kompenseras inte nämnderna. Tidigare års fördelning utifrån demografi till utbildningsnämnden och omsorgsnämnden tas bort för att ge en möjlighet till en ny fördelning utifrån fasta principer och grunder. Effektiviseringar uppgår totalt till 13,1 miljoner kronor, vilket är fördelat per nämnd. Kompensation för beräknad förändring av kapitaltjänstkostnader ingår.

Kommunstyrelsens protokoll 2016-11-16

För att uppnå kommunfullmäktiges mål och för att bemöta de demografiska förändringar som sker i Lilla Edet innehåller budgeten satsningar om 17,3 miljoner kronor. Dessa satsningar är följande:

- Ökad budget till Soltak om 2,8 miljoner kronor.
- Räddningstjänsten övergår till ett kommunalförbund fr om 1 januari 2017 detta medför övergångskostnader om 390 000 kronor, samt ökade kostnader om 1,2 miljoner kronor.
- Individnämnden har ett ökat behov inom placeringar för barn och ungdomar, vilket medför ökad budget om 1,0 miljoner kronor
- Ökat behov för LSS, ökad budget om 2,2 miljoner kronor.
- Ökad budget till utbildningsnämnden om 9,0 miljoner kronor.
- Överförmyndaren erhåller ökad budget om 700 000 kronor i och med ett ökat behov.

I Mål- och Resursplanen framgår också investeringsnivån samt nivån på exploateringsverksamheten.

Beslutsunderlag

Biträdande ekonomichefens tjänsteskrivelse, daterad 2016-11-15
Mål- och Resursplan 2017 samt flerårsplan för 2017 – 2018.

Finansiering

Förslaget till Mål- och Resursplan ger nämndernas ekonomiska begränsningar. Nämnder och styrelse har ansvaret att bedriva verksamheten inom dessa.

Yrkande

Ingemar Ottosson (S):

1. Kommunfullmäktige fastställer
 - Ekonomiska mål som anges i förslaget till Mål- och Resursplan 2017
 - Övriga prioriterade verksamhetsmål som anges i förslaget till mål och resursplan 2017
 - uppdrag som anges i förslaget till Mål- och resursplan 2017

samt att kommunbidrag avseende år 2017 fastställs för:

- a. Kommunfullmäktige till 808 tkr.
- b. Revision till 503 tkr.
- c. Kommunstyrelsen till 73 959 tkr.
- d. Överförmyndarnämnden 1 726 tkr.
- e. Tekniska nämnden till 20 552 tkr.
- f. Miljö- och byggnämnden till 5 214 tkr.
- g. Omsorgsnämnden till 209 199 tkr.
- h. Individnämnden till 87 246 tkr.
- i. Utbildningsnämnden till 294 249 tkr.

Kommunstyrelsens protokoll 2016-11-16

j. Kultur- och fritidsnämnden till 22 529 tkr.

För år 2017 fastställs även:

- investeringsutrymmet till 35 750 tkr, varav 14 050 tkr inom skattefinansierad verksamhet och 21 700 tkr inom avgiftsfinansierad verksamhet.
 - exploateringsutgifterna till maximalt 32 260 tkr.
 - volymen på upplånat kapital till maximalt 380 mkr.
 - den ekonomiska planen för åren 2018 – 2019.
 - att Mål- och Resursplanen 2017 fastställs i allt övrigt.
2. Kommunfullmäktige noterar att skattesatsen fastställdes av kommunfullmäktige 2016-10-19/§108 till 22:37 skattekronor.
 3. Kommunfullmäktige noterar att Taxor och avgifter behandlas vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 december. På grund av den försenade Mål- och resursprocessen försenas även nämndernas process med sina verksamhetsplaner. Nämnderna ska besluta om sina verksamhetsplaner senast i januari 2017.
 4. Kommunstyrelsen uppdrar åt förvaltningen att justera mål- och resursplanen med en uppräkningsunderlag och därmed även den ekonomiska planen för 2018 och 2019 till kommunfullmäktige.

Ulf Wetterlund (L) och Peter Spjuth (V) tillstyrker Ingemar Ottossons yrkande.

Julia Färjhage (C) tillstyrker Ingemar Ottosson yrkande förutom den del som avser övriga prioriterade verksamhetsmål som anges i förslaget till mål och resursplan 2017 och lämnar istället den samarbetande oppositionens förslag på inriktningsmål.

Camilla Olofsson (M), Tommy Nilzén (MP) och Jörgen Andersson (C) tillstyrker Julia Färjhages yrkande.

Frej Dristig (SD) yrkar att ärendet återremitteras till förvaltningen för mer detaljerat underlag för utbildningsnämnden.

Leif Håkansson (S) yrkar avslag på Frej Dristigs yrkande.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om ärendet ska återremitteras eller avgöras idag och finner att ärendet ska avgöras idag.

Därefter ställer han Ingemar Ottossons yrkande mot Julia Färjhages yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller Ingemar Ottossons yrkande.

Omröstning

LILLA EDETS KOMMUN

Kommunstyrelsens protokoll 2016-11-16

Omröstning begärs och genomförs.

Följande beslutsgång fastställs:

Ja-röst för Ingemar Ottossons yrkande

Nej-röst för Julia Färjhages yrkande

Vid omröstningen avges 6 ja-röster, 4 nej-röster och 1 avstår.

	JA	NEJ	AVSTÅR
Ingemar Ottosson (S)	X		
Julia Färjhage (C)		X	
Jörgen Andersson (C)		X	
Leif Håkansson (S)	X		
Mats Nilsson (V)	X		
Peter Spjuth (V)	X		
Ulf Wetterlund (L)	X		
Camilla Olofsson (M)		X	
Uno Ekberg (S)	X		
Tommy Nilzén (MP)		X	
Frej Dristig (SD)			X
	6	4	1

Kommunstyrelsens beslutsförslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige fastställer

- Ekonomiska mål som anges i förslaget till Mål- och Resursplan 2017
- Övriga prioriterade verksamhetsmål som anges i förslaget till mål och resursplan 2017
- uppdrag som anges i förslaget till Mål- och resursplan 2017

samt att kommunbidrag avseende år 2017 fastställs för:

- a. Kommunfullmäktige till 808 tkr.
- b. Revision till 503 tkr.
- c. Kommunstyrelsen till 73 959 tkr.
- d. Överförmyndarnämnden 1 726 tkr.
- e. Tekniska nämnden till 20 552 tkr.
- f. Miljö- och byggnämnden till 5 214 tkr.
- g. Omsorgsnämnden till 209 199 tkr.
- h. Individnämnden till 87 246 tkr.
- i. Utbildningsnämnden till 294 249 tkr.
- j. Kultur- och fritidsnämnden till 22 529 tkr.

Kommunstyrelsens protokoll 2016-11-16

För år 2017 fastställs även:

- investeringsutrymmet till 35 750 tkr, varav 14 050 tkr inom skattefinansierad verksamhet och 21 700 tkr inom avgiftsfinansierad verksamhet.
- exploateringsutgifterna till maximalt 32 260 tkr.
- volymen på upplånat kapital till maximalt 380 mkr.
- den ekonomiska planen för åren 2018 – 2019.
- att Mål- och Resursplanen 2017 fastställs i allt övrigt.

2. Kommunfullmäktige noterar att skattesatsen fastställdes av kommunfullmäktige 2016-10-19/§108 till 22:37 skattekrönor.

3. Kommunfullmäktige noterar att Taxor och avgifter behandlas vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 december. På grund av den försenade Mål- och resursprocessen försenas även nämndernas process med sina verksamhetsplaner. Nämnderna ska besluta om sina verksamhetsplaner senast i januari 2017.

Beslut

1. Kommunstyrelsen uppdrar åt förvaltningen att justera mål- och resursplanen med en uppräknig av befolkningsunderlaget och därmed även den ekonomiska planen för 2018 och 2019 till kommunfullmäktige.

Reservation

Camilla Olofsson (M), Julia Färjhage (C), Tommy Nilzén (MP) och Jörgen Andersson (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Beslutet expedieras till
Lena Palm, kommunchef

Mål- och Resursplan 2017 samt flerårsplan 2018-2019

Dnr 2016/KS0094

Sammanfattning

Majoritetspartierna Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Liberalerna lämnar förslag till Mål- och Resursplan 2017, med flerårsplan 2018 – 2019.

Majoriteten och de samarbetande oppositionspartierna har enats kring de ekonomiska målen, de ekonomiska ramarna samt uppdragen som är ställda till nämnder och styrelse.

Förslaget innehåller tre ekonomiska mål och nio prioriterade verksamhetsmål samt ett positivt resultat om 8,3 mkr. Ett flertal resurstilldelningar för att nå måluppfyllnad finns även i förslaget, men samtidigt även krav på betydande anpassningar. Respektive nämnds/styrelses ekonomiska förutsättningar anges och omfattningen på investeringsverksamheten samt exploateringsverksamheten fastställs.

Ärendet

Detta förslag till Mål- och Resursplan innehåller förslaget från majoritetspartierna Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Liberalerna.

Majoriteten och de samarbetande oppositionspartierna har enats kring de ekonomiska målen, de ekonomiska ramarna samt uppdragen som är ställda till nämnder och styrelser.

Samtliga politiska partierna har erbjudits möjlighet att vara representerade i en beredningsgrupp där förutsättningarna för de närmast kommande åren genomlysts. Samtliga partier har i olika omfattning deltagit i beredningsgruppen.

I beredningsgruppen har politiska målsättningar och de ekonomiska förutsättningarna prioriterats, vilket har lett fram till detta förslag till Mål- och Resursplan för åren 2017 samt flerårsplan 2018-2019.

I samband med att fullmäktige godkände tertialrapport 1 gavs också uppdrag till styrelse och nämnder att minska personalkostnaderna med 2%. Minskningen skulle ge fullt genomslag 2017. Kommunfullmäktige uppdrog också åt styrelse och nämnder att införa inköpsstopp och anställningsstopp omedelbart. Arbetet har skett parallellt med MoR-arbetet för att kunna möta de anpassningar i ramarna som föreslås i Mål- och resursplanen för 2017.

Mål- och Resursplanen innehåller inriktningsmål, prioriterade mål och finansiella mål. De prioriterade målen är riktade till vissa nämnder och respektive mål har en ansvarig nämnd för genomförande och uppföljning. Målen ska konkretiseras i nämndernas verksamhetsplaner.

I Mål- och resursplanen 2017 finns också riktade uppdrag till kommunstyrelsen, omsorgsnämnden och kultur- och fritidsnämnden samt direktiv till Lilla Edets Industri och Fastighetsbolag (LEIFAB).

De verksamhetsmål som är angivna i Mål- och Resursplanen har bärighet på kommunens vision och dess sex strategiska områden. Det är totalt nio prioriterade verksamhetsmål. Dessutom finns tre prioriterade finansiella mål.

Med en oförändrad skattesats, 22,37, blir de totala intäkterna av skatter och utjämningsystem drygt 40,9 mkr högre 2017 än budgeterat 2016, vilket motsvarar en ökning med 5,8 procent. I detta inkluderas extra statsbidrag om 7 mkr. Denna ökning förutsätter en befolkningsökning till 13 337 st.

Det budgeterade resultatet för år 2017 är +8,3 mkr, 2018 är det +9 mkr och år 2019 visar på +9 mkr. Kommunallagen kräver ett positivt resultat, men det anges inte hur stort det ska vara.

Lilla Edet har haft flera år med svaga resultat, vilket visas av soliditeten inklusive hela pensionsförpliktelsen, som har minskat avsevärt sedan 2009 och uppgick vid bokslutet 2015 till minus 28 procent. För att förbättra soliditeten krävs det att verksamheterna har en god budgetföljsamhet så att det finansiella målet uppnås.

Lilla Edets kommun har stora utmaningar de kommande åren för att få en balans mellan ekonomiska resurser och verksamhet. Det kommer att både krävas satsningar för att bemöta det demografiska trycket samt effektiviseringar inom befintlig verksamhet. Detta arbete har påbörjats under 2016 års budgetprocess där överordnat har varit att få en ekonomi i balans utifrån antagna mål. Ett för svagt ekonomiskt resultat innebär att kommunens förmåga att hantera svängningar i skatteintäkterna försvagas, upplåningsbehoven ökar och nämndernas långsiktiga planeringsförutsättningar beskärs.

En fördelning av resurser till respektive nämnd görs endast för år 2017. Kommunfullmäktige beslutar om det kommunbidrag, alltså det nettokostnadsutrymme som respektive nämnd/styrelse tillåts förbruka under året, för att kommunens totala ekonomi skall vara i balans.

Budgetförutsättningarna är följande:

Mål utifrån God ekonomisk hushållning är 1 % men för att även klara av balanskravet höjs målet till 1,1 % vilket motsvarar ett resultat om 8,3 miljoner kronor. Indexuppräknings följer Skl:s rekommendationer och är inom löner 2,50 % och köpta sålda varor 2,48 %. Prisindex är 2,4 %, för detta kompenseras inte nämnderna. Tidigare års fördelning utifrån demografi till utbildningsnämnden och omsorgsnämnden tas bort för att ge en möjlighet till en ny fördelning utifrån fasta principer och grunder. Effektiviseringar uppgår totalt till 13,1 miljoner kronor, vilket är fördelat per nämnd. Kompensation för beräknad förändring av kapitaltjänstkostnader ingår.

För att uppnå kommunfullmäktiges mål och för att bemöta de demografiska förändringar som sker i Lilla Edet innehåller budgeten satsningar om 17,3 miljoner kronor. Dessa satsningar är följande:

- Ökad budget till Soltak om 2,8 miljoner kronor.
- Räddningstjänsten övergår till ett kommunalförbund fr om 1 januari 2017 detta medför övergångskostnader om 390 000 kronor, samt ökade kostnader om 1,2 miljoner kronor.
- Individnämnden har ett ökat behov inom placeringar för barn och ungdomar, vilket

medför ökad budget om 1,0 miljoner kronor

- Ökat behov för LSS, ökad budget om 2,2 miljoner kronor.
- Ökad budget till utbildningsnämnden om 9,0 miljoner kronor.
- Överförmyndaren erhåller ökad budget om 700 000 kronor i och med ett ökat behov.

I Mål- och Resursplanen framgår också investeringsnivån samt nivån på exploateringsverksamheten.

Beslutsunderlag

Biträdande ekonomichefens tjänsteskrivelse, dnr 2016/KS0094.

Mål- och Resursplan 2017 samt flerårsplan för 2017 – 2018, dnr 2016/KS0094.

Finansiering

Förslaget till Mål- och Resursplan ger nämndernas ekonomiska begränsningar. Nämnder och styrelse har ansvaret att bedriva verksamheten inom dessa.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige fastställer

- Ekonomiska mål som anges i förslaget till Mål- och Resursplan 2017,
- Övriga prioriterade verksamhetsmål som anges i förslaget till mål och resursplan 2017
- uppdrag som anges i förslaget till Mål- och resursplan 2017

samt att kommunbidrag avseende år 2017 fastställs för:

- a. Kommunfullmäktige till 808 tkr.
- b. Revision till 503 tkr.
- c. Kommunstyrelsen till 73 959 tkr.
- d. Överförmyndarnämnden 1 726 tkr.
- e. Tekniska nämnden till 20 552 tkr.
- f. Miljö- och byggnämnden till 5 214 tkr.
- g. Omsorgsnämnden till 209 199 tkr.
- h. Individnämnden till 87 246 tkr.
- i. Utbildningsnämnden till 294 249 tkr.
- j. Kultur- och fritidsnämnden till 22 529 tkr.

För år 2017 fastställs även:

- investeringsutrymmet till 35 750 tkr, varav 14 050 tkr inom skattefinansierad verksamhet och 21 700 tkr inom avgiftsfinansierad verksamhet.
- exploateringsutgifterna till maximalt 32 260 tkr.
- volymen på upplånat kapital till maximalt 380 mkr.
- den ekonomiska planen för åren 2018 – 2019.
- att Mål- och Resursplanen 2017 fastställs i allt övrigt.

Skattesatsen fastställdes av kommunfullmäktige 2016-10-19/§108 till 22:37 skattekrönor.

Kommunfullmäktige noterar att Taxor och avgifter behandlas vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 december. På grund av den försenade Mål- och resursprocessen försenas även nämndernas process med sina verksamhetsplaner. Nämnderna ska besluta om sina verksamhetsplaner senast i januari 2017.

Therese Allansson
Biträdande ekonomichef
therese.allansson@lillaedet.se
0520-65 95 48

Beslutet expedieras till
Kommunens nämnder och styrelse
Ekonomiavdelningen
Leifab

FRAMSIDA

Mål- och Resursplan 2017
samt flerårsplan för 2018 - 2019

INNEHÅLL

INLEDNING	3
BAKGRUND	3
NULÄGE	4
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ARBETET MED MÅLSTYRNING OCH RESURSTILLDELNING	6
STYRMODELL	6
VISION 2020	7
STRATEGISKA OMRÅDEN	7
INRIKTNINGSMÅL OCH PRIORITERADE MÅL	8
FINANSIELLA MÅL OCH EKONOMISKA DIREKTIV	8
MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	9
EKONOMISKA DIREKTIV	9
UPPFÖLJNING AV VERKSAMHET OCH EKONOMI	10
KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL - <i>DE VI ÄR TILL FÖR</i>	11
EKONOMI	17
EKONOMIN I LILLA EDET	17
SKATTESATS, TAXOR OCH AVGIFTER	18
SKATTEINTÄKTER OCH STATSBI DRAG	18
RESULTATBUDGET, BALANSBUDGET OCH FINANSBUDGET FÖR 2017 -2019	19
EKONOMISKA RESURSER PER NÄMND OCH STYRELSE ÅR 2017	21
INVESTERINGS- OCH EXPLOATERINGSVERKSAMHETEN	24

INLEDNING

Bakgrund

Detta dokument är kommunfullmäktiges övergripande styrdokument för Lilla Edets kommun och syftar till att styra utvecklingen i kommunen och dess bolag. Målgruppen för dokumentet är främst kommunens nämnder och bolag, vilket innebär att företrädarna för dessa härigenom får instruktioner för årets verksamhet.

För att säkerställa att en god ekonomisk hushållning uppnås ska, enligt kommunallagen, mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål anges.

För att kommunen ska vara så effektiv som möjligt är det viktigt att alla nämnder, styrelser, förvaltningar och medarbetare strävar mot samma mål. Den styrmodell som Lilla Edets kommun implementerat innebär att kommunfullmäktige styr nämnder och styrelser via ett antal prioriterade mål. Dessa mål ska konkretiseras i nämndernas verksamhetsplaner och på detta sätt går det en röd tråd genom hela organisationen utifrån kommunfullmäktiges beslut.

Samtliga nämnder skall lyfta sina blickar över den egna verksamheten och se behoven för kommunens brukare ur ett "fågelperspektiv". Syftet med detta är att inom givna ekonomiska resurser få ut så mycket service och kvalitet som möjligt till *de vi är till för*. Med detta begrepp menar vi då de som bor, verkar eller vistas i kommunen.

Nuläge

Lilla Edet är en del av Göteborgsregionen, där Göteborg är den stora tillväxtmotorn. Vi är en utpendlingskommun, vilket innebär att det är fler som reser från kommunen till sitt arbete än vad det är som reser in till kommunen för att arbeta. Drygt 3 300 personer pendlar ut från kommunen och cirka 1 500 pendlar in. De flesta pendlingsrörelser sker söderut genom Götaälvdalen mot Göteborg och norrut till Trollhättan.

Sedan 2012 har kommunen ökat i invånarantal. Under 2013 hade Lilla Edets kommun den fjärde största befolkningstillväxten i landet, procentuellt sett. Vid utgången av år 2013 fanns det 12 829 invånare. Invånarantalet har fortsatt att öka och vid halvårsskiftet 2016 har kommunen 13 337 invånare. Invånarantalet förväntas fortsätta öka under de närmaste åren. Antalet invånare påverkar kommunens intäkter via skatte- och utjämningsystem, likväl som att antalet arbetade timmar och lönenivåerna i riket gör det.

Lilla Edet är en del av Göteborgsregionens kommunalförbund, GR, vilket är en samarbetsorganisation för 13 kommuner i Västsverige, med Kungsbacka i söder, Lilla Edet i norr, Tjörn i väster och Alingsås i öster. Samverkan sker även mellan några kommuner i närområdet, de så kallade SOLTAK-kommunerna. Genom dessa samverkansformer kan många frågor hanteras på ett effektivare sätt än vad en kommun i Lilla Edets storlek själv kan klara. Dessutom är det ett bra forum för samverkan över gränserna, där vi kan lära mycket av varandra. Nya samverkansformer håller på att ta form genom förberedelser för bildande av ett Räddningstjänstförbund 2017 mellan Tjörns-, Stenungssunds och Lilla Edets kommuner.

Standarden på det kommunala vägnätet är undermåligt och i stort behov av ny beläggning. Tekniska nämnden följer den fastställda beläggningsplanen vilket kommer att förbättra statusen på vägnätet på sikt. Dessutom utökas volymen gator och grönområden, bland annat genom att exploateringsområden färdigställs, vilket innebär ökade krav på skötsel av dessa ytor.

Antalet asylsökande som dagligen kom till Sverige 2015 låg på historiskt höga nivåer. Många av de asylsökande var ensamkommande barn som Sveriges kommuner tagit emot.

Under 2016 har fokus legat på mottagande av dem som fått permanent uppehållstillstånd och som ska etablera sig i landets kommuner. En stor utmaning är att tillgängliggöra och bygga bostäder för de som vill bo i kommunen.

Lilla Edets kommun har ett mycket ansträngt ekonomiskt läge. Som det ser ut så verkar det som om det blir svårt att uppnå det budgeterade resultatet på 5,5 mkr under 2016. Flera nämnder har problem att klara verksamheten med tillgängliga resurser. För att bromsa kostnadsutvecklingen beslutade fullmäktige om ekonomiska åtstramningar med inköpsstopp och anställningsstopp samt uppdrag åt styrelse och nämnder att minska personalkostnaderna med 2%. Minskningen ska ge fullt genomslag 2017.

Prognosen för helåret är -27,1 mkr, jämfört med budget är prognosen -32,6 mkr. En del av förklaringen till det försämrade resultatet är nedskrivningar på -26,6 mkr inom exploateringsområdet. Detta innebär en försämrad soliditet för kommunen.

Prognosen för drift av verksamheterna i kommunen utan nedskrivningar är ett underskott på - 0,5 mkr. Flyktingbidraget särredovisas och kommer att placeras på ett balanskonto och den positiva resultatpåverkan exkluderas således i prognosen.

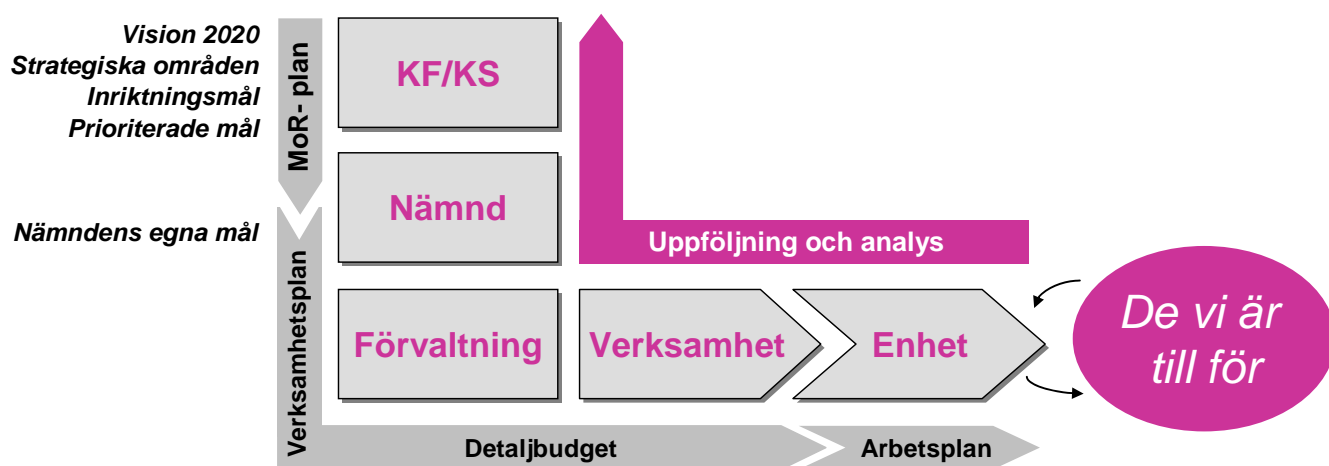
Kommunen har stora investeringsbehov. Det är viktigt att vi har en stark ekonomi för att klara de investeringar kommunen behöver genomföra, dels avser detta återinvesteringar i uttjänt utrustning, inte minst inom VA-verksamheten, men även nyinvestering i till exempel nya exploateringsområden, IT-utrustning samt gator och vägar. Självfinansieringsgraden är låg, vilket innebär att kommunen måste låna upp kapital för att kunna utföra dessa åtgärder. Räntenivåerna på upplånat kapital bedöms ligga på en förhållandevis stabil nivå ännu en tid.

Lilla Edets kommun har en skattesats som är relativt hög i riket, 212:e högsta av 289 möjliga (Gotland borträknat då den skattesatsen även omfattar landsting), men även i Västra Götalandsregionen, 41:a högsta av 49 möjliga.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ARBETET MED MÅLSTYRNING OCH RESURSTILLDELNING

Styrmodell

Den styrmodell som gäller i Lilla Edets kommun kan beskrivas med följande bild:

- **Kommunfullmäktige** fastställer kommunens:
 - **Vision**, som är en kortfattad beskrivning över önskvärd framtida tillstånd. Under 2006 fastställdes visionen för år 2020.
 - **Strategiska områden**, som övergripande beskriver hur visionen skall uppnås.
 - **Inriktningsmål**, som på en övergripande nivå fastställer vad som är viktigast att uppnå under den närmaste mandatperioden.
 - **Prioriterade mål**, som anger vad som är viktigast att uppnå under det kommande året för att på sikt kunna nå inriktningsmålen och den fastställda visionen.
 - **Mål- och Resursplan**, är det övergripande politiska dokumentet. Det utgör kommunfullmäktiges långsiktiga uppdrag till de politiska nämnderna och innehåller således ovan beskrivna delar samt fördelning av ekonomiska resurser.
- **Nämnderna** fastställer:
 - **Verksamhetsplan**, vilket är en övergripande beskrivning hur nämnden tänker arbeta för att uppnå de av kommunfullmäktiges prioriterade mål som berör verksamheten samt en övergripande fördelning av de ekonomiska resurserna mellan nämndens verksamheter.
 - **Nämnds specifika mål**, vilka företrädesvis ingår i verksamhetsplanen.
- **Förvaltningschefen** fastställer:
 - **Detaljbudget**, vilket innebär en nedbrytning av de av nämnden beslutade ekonomiska resurserna.
- **Enheten/respektive ansvarsområde** fastställer:

- **Arbetsplaner**, vilka innehåller en beskrivning av hur verksamheten ska bedrivas under året för verkställande av aktuella uppdrag samt uppfyllande av mål, konkretiserade till den specifika enheten.

Vision 2020

Kommunfullmäktige beslutade under 2006 om en vision för kommunens framtida tillstånd. Visionen består av fyra tillstånd som kommunen ska präglas av år 2020.

Växtkraft | Välbefinnande | Stolthet | Identitet

Strategiska områden

För att komma till de framtida tillstånd som beskrivs i Visionen har kommunfullmäktige identifierat sex strategiska områden som bildar hävstänger för att nå visionen. De strategiska områden som fastställts för att sträva mot en uppfylld vision, hävstängerna, anges nedan.

Medborgarkraft får vi genom att:

- uppmuntra medborgarnas initiativkraft
- skapa utrymme för medborgarnas inflytande
- skapa förutsättningar för ett aktivt föreningsliv
- öka integrationen och ta till vara dess möjligheter

Samarbete över gränserna får vi genom att:

- skapa aktiva nätverk både inne i, och utanför den egna organisationen
- hitta fasta samarbetspartners

Attraktiv livsmiljö – goda boenden får vi genom:

- ett aktivt miljöarbete
- att återskapa utsikterna
- att kombinera boende med intressen

Goda kommunikationer får vi genom att:

- identifiera medborgarnas behov och kämpa för att de tillgodoses
- påverka Västtrafik och Trafikverket

Rätt kommunal service får vi genom att:

- erbjuda kommunal service som inte kostar mer än det smakar
- skapa ordning & reda
- aktivt arbeta med omvärldsbevakning

Högre utbildningsnivå får vi genom att:

- väcka lusten till ökat lärande och inspirera elever i grundskolan till fortsatt utbildning
- locka nya kommuninvånare genom att erbjuda attraktivt boende

Inriktningsmål och prioriterade mål

För att kommunfullmäktige på ett tydligt sätt skall ange viljeinriktningen för den verksamhet som skall bedrivas inom organisationen används en form av målstyrning. *En god ekonomisk hushållning* av kommunens resurser uppnås bland annat då dessa mål är ledstjärnan i det dagliga arbetet. Målen utgår från visionen och de strategiska områdena.

Flera av de fastställda inriktnings- & prioriterade målen har den karaktär att flertalet nämnder kan arbeta inom sitt verksamhetsområde för att uppnå dem. Nämnder och styrelser ska arbeta med mål som är **SMARTA**, det vill säga **Specifika, Mätbara, Accepterade, Realistiska, Tidsatta och Ansvarsfördelade**. Målen kräver särskilt fokus och kommer att följas upp under året. Varje nämnd/styrelse (även bolagsstyrelser där kommunen äger mer än 50 %) skall kommentera sitt ställningstagande och ange hur den arbetar för att uppnå målen, genom att konkretisera fullmäktiges prioriterade mål.

FINANSIELLA MÅL OCH EKONOMISKA DIREKTIV

En stabil ekonomisk utveckling är en förutsättning för kommunens framtida verksamhet samt för att nå de mål som anges i Mål- och Resursplanen. Finansiella mål finns också för att de framtida generationerna inte ska belastas med kostnader som förbrukas av dagens generation. För att få en utveckling i rätt riktning fastställs ekonomiska/finansiella mål i form av inriktningsmål och prioriterade mål.

För att bygga upp en ekonomisk stabilitet, och därigenom bl.a. minska riskerna för en allt för ryckig styrning samt minska behovet av att låna kapital till bl.a. investeringar, krävs ett ekonomiskt överskott. Verksamhetens nettokostnad, i resultaträkningen, omfattar summan av samtliga intäkter och kostnader som genereras i verksamheten. Däri ingår alltså inte intäkter och ersättningar i det kommunala utjämningsystemet samt finansiella poster. Kommunens redovisade resultat omfattar kommunens samtliga intäkter och kostnader.

Mål för god ekonomisk hushållning

Att ha kontroll över sin ekonomi är av yttersta vikt och därför krävs det goda kunskaper om vad vi gör och hur vi gör det. För att säkerställa denna kunskap behöver vi fördjupa arbetet och kommunstyrelsen får ansvar för att genomföra och följa upp prioriterat mål a.

Inriktningsmål

Lilla Edets kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
a	Utveckla uppföljning och analysarbete avseende det ekonomiska utfallet.	När särskilda uppföljningar och analyser påbörjats inom någon av kommunens nämnder (controllerfunktion).

För att kommunen ska ha ett handlingsutrymme vid svängningar av intäkterna samt skapa förutsättningar att minska låneskulden krävs ett starkare resultat än vad de senaste åren bjudit på.

Inriktningsmål

Redovisat resultat är lägst 1 % av verksamhetens nettokostnad.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
b	Redovisat resultat är 1,1 % av verksamhetens nettokostnad.	När kommunens ekonomiska redovisning visar att målet uppfyllts.

Inriktningsmål

Soliditeten ska öka varje år för att på sikt nå en positiv soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
c	För att erhålla långsiktigt handlingsutrymme ska soliditeten öka varje enskilt budgetår.	Mätning sker vid varje delår- och årsbokslut.

En absolut förutsättning är att de fördelade resurserna och de ekonomiska direktiven följs av hela organisationen. Därför är nedanstående direktiv oavvisliga krav på nämnder och förvaltningar:

Ekonomiska direktiv

1. Anvisade resurser skall hållas

Varje nämnd har ansvaret inför kommunfullmäktige och kommunstyrelse att hålla verksamheten inom anvisade ekonomiska resurser. Nämnden är alltså skyldig att vidta och/eller initiera förändringar i kommunens målsättning, verksamhetsutbud och servicenivåer om så erfordras.

Inför respektive nämnd har förvaltningen ansvar för att bedriva verksamheten så att resurstilldelningen inte överskrids. Förvaltningen skall fortlöpande hålla nämnden underrättad om den ekonomiska utvecklingen. Kommunstyrelsen kommer att ha regelbundna träffar med nämnderna för uppföljning av dess verksamhet.

2. Större strukturella verksamhetsförändringar

Alla beslut om större strukturella verksamhetsförändringar eller förändringar som är principiellt viktiga för kommunens utveckling och ekonomi fattas av kommunfullmäktige. Detta innebär att nämnder har stort ansvar och frihet inom sitt område och först då beslut får mycket stora konsekvenser för kommuninvånarnas service ska beslut lyftas till kommunfullmäktige. Beslut fattas efter yttrande eller förslag från ansvarig nämnd. På motsvarande sätt fattas investeringsbeslut av fullmäktige. Nya verksamheter skall finansieras genom omprövning av befintliga verksamheter. Vid alla beslut om ny eller utökad verksamhet skall finansiering redovisas.

3. Nämnderna får inte spara på varandras bekostnad

Ifall en nämnds sparförslag leder till ökade kostnader för annan nämnd skall berörd nämnd och kommunstyrelsen informeras före beslutet. Den totala nettobesparingen och dess konsekvenser blir vägledande om förslaget skall genomföras.

Uppföljning av verksamhet och ekonomi

För att uppnå en ändamålsenlig verksamhets- och ekonomistyrning är det viktigt att uppföljning och analys sker av verksamhet och ekonomi samt att den på säkerställt sätt återrapporteras till kommunfullmäktige.

Nämnderna ska regelbundet följa upp nämndens måluppfyllelse och ekonomiska resultat. Nämndernas uppföljning av det ekonomiska resultatet bör genomföras varje månad och ska redovisas tre gånger per år till kommunfullmäktige (T1,T2,T3). Verksamhetsmålen följs upp vid delårs- och helårsbokslut.

Kommunstyrelsen har i sin uppsiktsplikt möjlighet att utöver lagens krav besluta om ytterligare uppföljningar. Under budgetåret 2017 kommer det att krävas extra fokus på att få en ekonomi i balans vilket medför att kommunstyrelsen kommer följa upp nämndernas ekonomiska resultat följande månader; mars, juni, september och oktober. Vid dessa extra ekonomiska uppföljningar behöver inte beslut fattas i nämnden före överlämnande till kommunstyrelsen.

KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL - *de vi är till för*

Vi vill att Lilla Edet skall vara det naturliga valet att slå sig ner på när någon söker sig ett bra och prisvärt boende med god tillgång till barnomsorg och skola. Kommunen har ett gott läge i Göteborgsregionen. Trafikstråken, med både fyrfältsväg och järnväg med stopp i Lödöse, innebär en möjlighet till snabba och miljömässiga resor både norrut mot Trollhättan, men kanske framför allt söderut mot Göteborg, som är den stora tillväxtmotorn i regionen. Oavsett var människor arbetar eller söker sina aktiviteter så kan de säga att ”det är nära hem”. Med utbyggd infrastruktur och insatser för nybyggnation ges möjligheter till en fortsatt befolkningsökning.

Nedan redovisas de sex strategiska områdena och de inriktningsmål och prioriterade mål som vi anser ska vara prioriterade under året. För att det ska ligga mer kraft bakom genomförande och uppföljning av målen så utses en nämnd som ansvarar för respektive mål. Då ett mål omfattar fler nämnder än den ansvariga anges detta särskilt.

Medborgarkraft

Lilla Edets kommun ska vara en kommun som skapar förutsättningar för att kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utgångspunkten är de nationella målen för jämställdhetsarbete. Kommunen har också undertecknat CEMR-deklarationen - den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå. Deklarationen uppmanar Europas kommuner och regioner att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare.

Inriktningsmål

I Lilla Edets kommun ska flickor och pojkar, kvinnor och män ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
1.	Kommunen ska arbeta för en jämställd service till medborgarna	Förbättrad ranking i förhållande till SKL:s samlade rapport (öppna jämförelser) om jämställdhet 2016, den del som avser service till invånarna. Ansvar: Kommunstyrelsen Berörda nämnder: Övriga nämnder

Kommunerna i Sverige står i sitt välfärdsuppdrag inför en avsevärd utmaning. Vi som lever i en region av tillväxt får också nya behov från såväl inflyttare som familjebildare bland vår befolkning. Den ökade flyktingmottagandet innebär utmaningar och möjligheter för kommunerna. Kraven på våra tjänster ökar, både från våra invånare men även från tillsynsmyndigheter likväl som staten.

Kommunstyrelsen har fattat beslut i sin verksamhetsplan 2015 att ta fram ett förslag till integrationsplan för kommunen. Målet för integrationspolitiken i Sverige är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Kommunens ska solidariskt arbeta i enlighet med målet för den övergripande svenska flyktingpolitiken.

Inriktningsmål

Kommunen ska solidariskt arbeta i enlighet med målet för den övergripande svenska flyktingpolitiken.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
2.	Arbeta för att nyanlända som kommer till kommunen så snabbt som möjligt integreras och ges lika förutsättningar avseende sysselsättning och boende i kommunen som övriga invånare.	När nämnderna arbetar i enlighet med kommunens integrationsplan. Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen samt individnämnden Berörda nämnder: Övriga nämnder

Kommunen ska arbeta med utveckling och förnyelse av det demokratiska arbetet. Dialogen med medborgarna behöver förstärkas och nya former för information, dialog och möten måste utvecklas för att öka samspelet mellan politiker, kommuninvånare och kommunens förvaltningsorganisation. Möten behöver göras intressantare för att bättre ta till vara den mångfald av synpunkter och kompetens som deltagarna har.

Inriktningsmål

Utveckla de demokratiska processerna så att medborgarna känner sig delaktiga.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
3.	Vidareutveckla en aktiv medborgardialog samt skapa mötesplatser som ökar möjligheten för medborgarna att delta i kommunens utveckling.	KKIK Mått 14 "Hur väl möjliggör kommunen för medborgarna att delta i kommunens utveckling", Mått 13 "Hur god är kommunens webbinformation till medborgarna" Mått 15 " Hur väl upplever medborgarna att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet" Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen Berörda nämnder: Övriga nämnder

Samarbete över gränserna

Arbetsformer ska utvecklas för att effektivisera verksamheterna. Ett område där det är viktigt att ha en tydlig helhetssyn är för att tidigt upptäcka barn i behov av stöd. Kommunen ska därför tydligt fokusera på ett övergripande barnperspektiv för att förebygga utanförskap genom en utvidgad samverkan och helhetssyn inom skolans, socialtjänstens och kultur- och fritidens ordinarie verksamheter. Men även samarbete genom att verksamheterna tillsammans fortsätter inriktningen i pågående projekt för att stödja familjer med bekymmer. Andra alternativ kan vara projekt där vuxna och ungdomar kan genomföra olika aktiviteter och insatser tillsammans.

Inriktningsmål

Samverka över gränserna.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
4.	Fokusera på ett övergripande barn- och ungdomsperspektiv för att förebygga utanförskap och ohälsa.	När samverkan och helhetssyn utvidgats inom ordinarie verksamheter och projektarbete samt när kostnader för externa placeringar minskat. Ansvarig nämnd: Individnämnden Berörda nämnder: Utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt kommunstyrelsen

Attraktiv livsmiljö – goda boenden

Kommunen ska vara en attraktiv kommun att leva, bo och verka i. Genom goda kommunikationer via motorväg och järnväg stärks utvecklingen och ger goda förutsättningar för att kommunen ska växa. Boenden ska upplevas stimulerande och trygga med närhet till service och fritidsaktiviteter. Kommunens ska vara väl rustad med planer för bebyggelse av både bostäder och verksamhetsområden.

Inriktningsmål

Det ska vara attraktivt att bo i Lilla Edets kommun.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
5	Kommunen ska ha en långsiktig planering dels för att tillhandahålla mark för bostäder i livets olika skeden, dels för att tillhandahålla mark för verksamhetsområden.	När arbete bedrivs med utgångspunkt från bostadsförsörjningsprogrammet samt med utgångspunkt från en fortsatt långsiktig planering med inriktning på kommunens totala planeringsbehov. Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen Berörd nämnd: Övriga nämnder

Det är oerhört viktigt att de som bor och vistas i Lilla Edet kan känna sig *trygga* i sin närmiljö. Ingen ska vara rädd för att vistas där de måste vistas. Att få tillgång till rätt stöd vid rätt tillfälle kräver bland annat att kommunen samarbetar med andra organisationer, men också att det interna samarbetet över gränserna utvecklas ytterligare.

Inriktningsmål

Äldre och funktionsnedsatta ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande över sin vardag.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
6.	Satsningar genomförs på it- och teknikstöd inom äldreomsorgen för att öka möjligheterna för äldre att leva tryggt i hemmet så länge de önskar.	När satsningar genomförts avseende it- och teknikstöd för kommunikation inom äldreomsorgen som ökar tryggheten för äldre i hemmet. Ansvarig nämnd: Omsorgsnämnden Berörd nämnd: Kommunstyrelsen

En hållbar miljö är något som inte bara Lilla Edets kommun måste arbeta med, utan det är ett globalt ansvar. I syfte att minska utsläpp av klimatpåverkande gaser behöver energianvändningen totalt och framförallt användandet av fossila energikällor minskas. Kommunen har under lång tid gjort en hel del för att förbättra förutsättningarna för en god miljö, men det finns mycket kvar att göra. Särskilt bör beaktas miljöaspekterna vid planering av bostadsbyggande. Kommunen har antagit lokala miljömål samt en handlingsplan för kommunens arbete med en hållbar miljö.

Inriktningsmål

Kommunen ska bedriva ett långsiktigt och hållbart miljöarbete med de nationella miljömålen som ledstjärna.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
7.	Revidera Lilla Edets kommuns miljömålsdokument samt handlingsplan.	När ett reviderat förslag tagits fram angående kommunens miljömålsarbete. Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen Berörd nämnd: Övriga nämnder

Rätt kommunal service

Medelåldern hos kommunens anställda är hög, samtidigt som det inom vissa yrkeskategorier är stor omsättning och svårrekryterat. För att bygga en framtida service så krävs att det finns personal på plats och detta är en fråga som måste komma högt upp på dagordningen framöver.

Inriktningsmål

Lilla Edet ska vara en attraktiv arbetsgivare.

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
8.	Lilla Edets kommun ska ha en personalpolitik som syftar till att behålla och utveckla sina medarbetare.	Arbeta med olika insatser för att uppnå ett förbättrat resultat i medarbetarenkäten 2018. Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen Berörd nämnd: Övriga nämnder

Högre utbildningsnivå

Utbildningsnivån är en av de viktigaste faktorerna för att den enskilde ska kunna hävda sig i arbetslivet men även för kommunens utveckling som helhet. Även de arbeten som tidigare varit relativt enkla att få kräver idag ofta en eftergymnasial utbildning.

Lilla Edet har en utbildningsnivå som är låg jämfört med kommunerna inom Göteborgsregionen. En fortsatt satsning på en attraktiv skola med goda resultat är en prioriterad fråga för kommunen. Vi ska fortsätta det arbete som pågår med kompetensutveckling av lärare.

Inriktningsmål

Alla barn och ungdomar ska, oberoende av ekonomiska och sociala villkor, ha tillgång till en god utbildning samt vara behöriga till gymnasieskolan

	Prioriterat mål	Mätning/målet uppfyllt
9.	Stödja alla elever så att de kan fortsätta sina studier på gymnasienivå.	KKIK mått 18 "Andelen behöriga elever till något nationellt program". Ansvarig nämnd: Utbildningsnämnden

Uppdrag till kommunstyrelsen

- Ta fram en detaljplan för Tingberg 14:1 (Otzenska) tomten.
- Påbörja arbetet med att aktualisera översiktsplanen för Lilla Edets kommun.
- Fortsätta arbetet med lokalförsörjning/planering ur ett koncernperspektiv med utgångspunkt från kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet.
- Webbsända kommunfullmäktige samt möjliggöra att det kan ses i efterhand.
- Tillsä att projekt påbörjas inom ramen för den sociala fonden.

Uppdrag till kultur- och fritidsnämnden

Genomföra en projektering, där bl a detaljplanebesämmelser, skredrisk och VA-frågor berörs, för nya eller renoverade omklädningsrum vid Strömsvallen. Projekteringen ska fungera som underlag för ett äskande till fullmäktige för investering i detsamma under året.

Uppdrag till omsorgsnämnden

Inom omsorgsnämndens ram ska det avsättas 0,650 miljoner kronor till arbetskläder.

Direktiv till Lilla Edets Industri och Fastighets AB (Leifab)

- Försälja Hägerska villan i syfte att möjliggöra ytterligare bostadsbyggnation i Lilla Edets tätort. Direktivet innebär att Lilla Edets kommun frånträder hyresavtalet avseende Hägerska villan fr o m 2017-01-01.

EKONOMI

Ekonomi i Lilla Edet

I bokslutet för 2015 redovisade Lilla Edets kommun ett underskott med 8,6 mkr. Främsta förklaringen är avsättning om 9,3 mkr för sluttäckning av avfallsdeponin. En återbetalning från AFA förbättrade resultatet med 4,6 mkr. Flera nämnder hade negativa resultat och deras sammantagna underskott var 5,3 mkr.

Nämndernas verksamhetskostym har även under 2016 varit för stor i förhållande till beslutad budget, vilket redovisats i årets prognoser. Utbildningsnämndens verksamhet har under en treårsperiod (2013-15) redovisat totalt 13,4 miljoner i underskott och prognosen för år 2016 visar 4,6 mkr i underskott. Detta beror till viss del på en organisationsförändring som medfört att det är färre barn per avdelning inom barnomsorgen samt en ökad lärartäthet inom grundskolan.

Kommunen har de senaste två åren (2014-15) uppvisas negativa resultat om totalt 17,2 miljoner kronor. I resultatet finns både intäkter och kostnader av engångskaraktär, det underliggande driftresultatet är för åren (2014-15) minus 7,1 miljoner kronor. Detta har medfört att kommunen har ett negativt resultat att återställa enligt balanskravet. Det negativa balanskravet uppgick till 7,9 miljoner kronor vid bokslutet 2015. Balanskravsresultatet ska återställas före 2017 års utgång enligt kommunallagen. Detta medför att kommunen ska vid bokslutet 2017 redovisa ett positivt resultat på minst 7,9 miljoner kronor.

Lilla Edet har haft flera år med svaga resultat, vilket visas av soliditeten inklusive hela pensionsförpliktelsen, som har minskat varje år sedan 2009 och uppgick vid bokslutet 2015 till minus 28 procent. För att förbättra soliditeten krävs det att verksamheterna har en god budgetföljsamhet så att det finansiella målet uppnås.

Budgetförutsättningar 2017-2019

Lilla Edets kommun har stora utmaningar de kommande åren för att få en balans mellan ekonomiska resurser och verksamhet. Det kommer att både krävas satsningar för att bemöta det demografiska trycket samt effektiviseringar inom befintlig verksamhet. Detta arbete har påbörjats under 2016 års budgetprocess där överordnat har varit att få en ekonomi i balans utifrån antagna mål.

Budgetförutsättningarna är följande:

- Mål utifrån God ekonomisk hushållning är 1 % men för att även klara av balanskravet höjs målet till 1,1 % vilket motsvarar ett resultat om 8,2 miljoner kronor.
- Indexuppräkningsfaktorer följer Skl:s rekommendationer och är inom löner 2,50 % och köpta sålda varor 2,48 %. Prisindex är 2,4 %, för detta kompenseras inte nämnderna.

- Tidigare års fördelning utifrån demografi till utbildningsnämnden och omsorgsnämnden tas bort för att ge en möjlighet till en ny fördelning utifrån fasta principer och grunder.
- Antal invånare enligt skatt o statsbidragen, 2017 = 13 337, 2018 = 13 470, 2019= 13 650
- Effektiviseringar uppgår totalt till 13,4 miljoner kronor, vilket är fördelat per nämnd, se driftredovisning.

För att uppnå kommunfullmäktiges mål och för att bemöta de demografiska förändringar som sker i Lilla Edet innehåller budgeten satsningar om 17,3 miljoner kronor. Dessa satsningar är följande:

- Ökad budget till Soltak om 2,8 miljoner kronor.
- Räddningstjänsten övergår till ett kommunalförbund fr om 1 januari 2017 detta medför övergångskostnader om 390 000 kronor, samt ökade kostnader om 1,2 miljoner kronor.
- Individnämnden har ett ökat behov inom placeringar för barn och ungdomar, vilket medför ökad budget om 1,0 miljoner kronor
- Ökat behov för LSS, ökad budget om 2,2 miljoner kronor.
- Ökad budget till utbildningsnämnden om 9,0 miljoner kronor.
- Överförmyndaren erhåller ökad budget om 700 000 kronor i och med ett ökat behov.

Skattesats, taxor och avgifter

Skattesatsen lämnas oförändrad på 22,37. Taxorna redovisas i särskilt dokument och behandlas i samband med kommunfullmäktiges möte i december.

Skatteintäkter och statsbidrag

I beräkningen av skatter och statsbidrag för åren 2017 -2019 har följande övergripande antaganden varit utgångspunkten:

- Befolkningsprognosen för budgetåret 2017 baseras på antal invånare 31 juni 2016 (13 337 invånare)
- Utdebiteringen är 22:37 för hela planperioden.
- Skatteunderlagsprognosen bygger på Sveriges kommuner och landstings bedömningar i cirkulär 16:45 daterad 2016-08-15

Skatteprognos (tkr)	2017	2018	2019
Skatteintäkter	591 618	615 874	641 125
Statsbidrag och gene- rella utjämningen	150 595	149 215	146 773
Antal invånare budgetå- ret året innan	13 337	13 470	13 605

Kommunens befolkningsprognos uppskattar antalet invånare per den 31 december varje år. De skatter och bidrag kommunen erhåller bygger på den faktiska befolkningmängden den 1 november året innan budgetåret.

Resultatbudget, Balansbudget och Finansbudget för 2017 -2019

Nedan följer resultatbudget och balansbudget samt finansieringsbudget för budgetåret 2017 och planperioden 2018 och 2019. Nedanstående tabeller redovisas i tusen kronor (tkr).

RESULTATBUDGET

	Bokslut 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Verksamhetens intäkter			177 140	179 974	182 854
Verksamhetens kostnader			-894 518	-910 715	-936 391
Verksamheternas nettokostnad	-668 200	-684 475	-717 378	-730 741	-753 537
Avskrivningar	-13 100	-10 617	-15 586	-16 177	-16 174
Verksamhetens nettokostnader	-681 300	-695 092	-732 964	-746 918	-769 711
Skatteintäkter	535 400	590 970	591 618	615 874	641 125
Statsbidrag och utjämning	141 400	117 307	150 595	149 215	146 773
extra statsbidrag			7 000		
Finansiella intäkter	4 400	3 875	1 845	1 845	1 845
Finansiella kostnader	-8 500	-11 560	-9 786	-11 000	-11 000
Årets resultat	-8 600	5 500	8 308	9 016	9 032
Resultat i % av verksamhetens nettokostnad		1%	1,13%	1,21%	1,17%
Utveckling av skatteintäkter och utjämningsbidrag			4,79%	3,08%	2,98%

BALANSBUDGET

	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	478 181	493 604	497 530
Statlig infrastruktur	3 756	3 379	3 002
Omsättningstillgångar	170 800	175 650	187 650
Summa tillgångar	652 737	672 633	688 182
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	82 908	91 924	100 956
Långfristiga skulder & avsättning för pension	333 800	334 800	339 500
Kortfristiga skulder	236 029	245 909	247 726
Summa eget kapital och skulder	652 737	672 633	688 182
Soliditet	12,70%	13,67%	14,67%

FINANSIERINGSBUDGET

	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Tillförda medel			
Årets resultat	8 308	9 016	9 032
Justering för ej likvidpåverkande poster	8 000		
Avskrivningar som belastar resultatet	15 586	16 177	16 174
Minskning anläggningstillgångar	2 400	0	0
Minskning av omsättningstillgångar	0	0	0
Ökning långfristiga skulder	2 000	1 000	4 700
Summa tillförda medel	36 294	26 193	29 906
Använda medel			
Nettoinvesteringar	-35 750	-31 600	-20 100
Ökning av omsättningstillgångar	-10 450	-10 000	-2 000
Minskning långfristiga skulder	0	0	0
Summa använda medel	-46 200	-41 600	-22 100
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL	-9 906	-15 407	7 806

Finansieringsbudgeten indikerar att 2017 års nettoinvesteringar inte kommer kunna finansieras av egna medel fullt ut. Det skulle innebära att kommunen måste finansiera dessa 9,9 mkr med externa medel.

Ekonomiska resurser per nämnd och styrelse år 2017

En fördelning av resurser till respektive nämnd görs endast för år 2017. Kommunfullmäktige beslutar om nedanstående kommunbidrag, alltså det nettokostnadsutrymme som respektive nämnd/styrelse har till sitt förfogande under året.

Nedanstående tabell visar den förändring som respektive nämnd erhåller 2017 gentemot budget 2016. Totalt sker det förändringar på 30,1 miljoner kronor.

	Budget 2016	BUDGET 2017	Förändring
Kommunfullmäktige	800	808	8
Revision	500	503	3
Kommunstyrelsen	56 100	73 959	17 859
Överförmyndarnämnden	1 000	1 726	726
Tekniskanämnden Skattekollektiv	18 900	20 552	1 652
Miljö- och byggnämnden	16 700	5 214	-11 486
Omsorgsnämnden	203 200	209 199	5 999
Individnämnden	85 600	87 246	1 646
Utbildningsnämnden	280 900	294 249	13 349
Kultur och Fritidsnämnden	22 200	22 529	329
Summa Nämnder	685 900	715 985	30 085

Det kommunbidrag som nämnd och styrelse tilldelats är det utrymme som den har att förhålla sig till. Kommer det ett läge där valet mellan nämndens måluppfyllelse och ekonomiskt utrymme ställs mot varandra, så är det ekonomiska utrymmet överordnat. Samtliga nämnder förutsätts att vidta åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans. Detta kan då leda till att nämnden måste besluta om förändrade målsättningar.

Nedanstående tabell visar de effektiviseringar/minskade kostnader som respektive nämnd ska genomföra under 2017, samt vad varje nämnd erhåller i indexuppräknningar, kapitalkostnader samt satsningar.

DRIFTBUDGET

	Budget 2017							BUDGET 2017
	Budget 2016	Index	Kapital-kostnad	Effektivi-sering	Sats-ningar	Oförut-sett	Rtj-förbund	
Kommunfullmäktige	800	20		-12				808
Revision	500	12		-9				503
Kommunstyrelsen	56 100	1 520	790	-1 708	2 800	1 000	13 457	73 959
Överförmyndarnämnden	1 000	26		0	700			1 726
Tekniska nämnden Skattekollektiv	18 900	564	1 856	-768				20 552
Miljö- och byggnämnden	16 700	201	278	-148			-11 817	5 214
Omsorgsnämnden	203 200	6 334	290	-2 825	2 200			209 199
Individnämnden	85 600	2 464	99	-1 917	1 000			87 246
Utbildningsnämnden	280 900	8 655	421	-4 727	9 000			294 249
Kultur och Fritidsnämnden	22 200	737	619	-1 027				22 529
Summa Nämnder	685 900	20 533	4 353	-13 141	15 700	1 000	1 640	-715 985
Finansnetto	691 400							724 293
Budgeterat resultat	5 500							8 308

Tabellen visar respektive nämnds tilldelade ekonomiska resurser, samt vilka förändringar gjorts utifrån budget 2016.

I kolumnen index avses uppräknningar för lönerevision, köpt/såld verksamhet och till viss del prisförändringar. Nämnderna kompenseras för kapitalkostnaden avseende nya investeringar budget 2017. För att klara av de demografiska förändring krävs det effektiviseringar eller besparingar inom respektive nämnd. Storleken på effektiviseringen varierar beroende på respektive nämns utmaningar och förutsättningar.

För att uppnå visionen 2020, Växtkraft, Välbefinnande, Stolthet och Identitet. Genomförs vissa strategiska satsningar enligt nedan.

- Inom strategiska området – Högre utbildning satsas 9 miljoner kronor till utbildningsnämnden
- Inom strategiska området – Rätt kommunal service satsas 2,2 miljoner kronor för ökat LSS-behov och 1 miljoner kronor till Individnämnden för ökade behov av placeringar. Dessutom sker anpassning av budgeten till SOLTAK om 2,8 miljoner kronor

Inom kommunstyrelsen avsätts 1 miljon kronor för oförutsedda kostnader inom skolans verksamhetsområde. Utbildningsnämnden äskar medel hos kommunstyrelsen.

Flyktingbidraget särredovisas och kommer att avsättas på ett balanskonto. Hur dessa ska nyttjas beslutas av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har tidigare balanserat extra statsbidrag på 5,5 mkr avseende integrationsinsatser.

Investerings- och exploateringsverksamheten

Investeringar

Kommunen planerar investeringar år 2017 för 35,8 mkr. Huvuddelen av investeringarna görs inom tekniska nämnden. Det är främst åtgärder inom vatten/avlopp samt gator och vägar. Kultur- & fritidsnämndens utrymme omfattar investering i motionsspår och reinvesteringar. Inom kommunstyrelsen handlar det främst om ersättning av uttjänta IT-system. Övriga nämnders utrymme avser främst inventarier och reinvesteringar.

Nämnderna betalar ränta på investeringarna, internränta som erläggs till finanssenheten, vilken för år 2017 fastställs till 2,4 %.

NÄMND	2017	2018	2019
Kommunstyrelsen	1 350	300	300
Tekniska nämnden - skattekollektiv	6 000	7 500	7 500
Tekniska nämnden - avgiftskollektiv	21 700	22 500	11 000
Miljö- och byggnämnden	1 700	0	0
Kultur- & fritidsnämnden	900	300	300
Omsorgsnämnden	500	500	500
Individnämnden	500	0	0
Utbildningsnämnden	3 100	500	500
SUMMA	35 750	31 600	20 100

Exploatering 2017-2019

Exploateringsverksamhet är nödvändigt för att skapa nya områden för folk att bosätta sig och företagare att bedriva sin verksamhet. Tanken med ett exploateringsområde är att det ska ligga till grund för en försäljning, men i inledningsskedet måste kommunen finansiera de utgifter som krävs för att färdigställa områdena.

Mark och exploatering	2017	2018	2019
Lödöse Boplatsvägen	1 000		
Lödöse Norra Gossagården	6 400	7 500	
Lödöse Ekeberg "nya tomter"	2 100		
Lödöse Södra Gossagården	950		10 000
Ström Norra Stallgärdet	4 810		
VA, osålda tomter	8 000		
Lödöse Nyland damm + träd		2 500	
EDET Ljungkullen		850	
EDET Stommen		1 500	1 500
STRÖM Södra Stallgärdet	7 500		
NYGÅRD Kyrkängen Nygård			2 000
Otzenska tomten	1 500		
SUMMA	32 260	12 350	13 500

Mål- och resursplan 2017 samt flerårsplan för 2018-2019

Lilla Edets kommun befinner sig i ett mycket bekymmersamt ekonomiskt läge. Kommunen har en svag soliditet och således en stor låneskuld per invånare. De senaste åren har vi sett stora avvikelser från budgeten med röda siffror i bokföringen. Det är inte bra. Den ekonomiska styrningen och budgetdisciplinen måste bli bättre.

Konsekvensen av att inte ha positiva resultat är att kommunen inte kan göra de stora investeringar vi står inför. Vi är en kommun med lite kapital. En svag soliditet. Om vi ska klara att investera i nya boenden för äldre, i nya skolor och vägar måste vi ha ett positivt resultat. Nu lever vi över våra tillgångar.

De senaste året har det gjorts en välbehövlig genomgång av våra tillgångar. Det har resulterat i att man identifierat bokförda värden som inte finns. Värden som behöver skrivas ner. Nedskrivningarna uppgår 2016 till hela 26,6 miljoner kronor. 2015 gjordes nedskrivningar för avfallsdeponin och på 9,3 miljoner kronor.

Det som är positivt i allt elände är att det blir bättre ordning och reda i ekonomin. Det är bra och det ökar våra förutsättningar att komma på rätt köl.

Men vi måste också inse att det i det närmaste är katastrof. Det är krisläge. Och att det krävs krafttag för att få en ekonomi i balans. Därför är det beslut om Mål- och resursplan som nu ska fattas ett av de mest avgörande besluten på mycket länge i vår kommun.

Vår ingång från den samarbetande oppositionen i Mål- och resursplansarbetet har varit att bidra till att få ordning och reda på ekonomin. Vi har lagt fram förslag som för oss varit viktiga och flera av dem har vi kunnat enas kring med majoriteten. Om en förhandling ska vara lyckosam måste den innefatta både givande och tagande och det har den gjort den här gången. Vi har enats med majoriteten kring de ekonomiska målen, de ekonomiska ramarna samt uppdragen som är ställda till nämnder och styrelser.

Det som har varit viktigt för oss i budgetförhandlingarna har varit:

- Ett starkt ekonomiskt resultat
- Att inte höja skatten
- Att ge förutsättningar för fortsatt befolkningsökning genom satsningar på planarbete då det är så vi kan stabilisera vår ekonomi på sikt
- Att i största möjliga mån freda kommunens kärnverksamheter i form av utbildning och omsorg i de besparingar vi måste göra
- Att se över våra lokalbestånd och hyresnivåer

Den del vi inte är överens om i Mål- och resursplanen är verksamhetsmålen. Nedan följer en presentation av den samarbetande oppositionens förslag till verksamhetsmål.

Inriktningsmål 2017-2019

Nedan följer de mål som den samarbetande oppositionen i Lilla Edet föreslår till mål- och resursplanen för 2017-2019. Upplägget innebär att kommunens styrmodell behöver justeras något, med syftet att få en mer långsiktig styrning som är lättare att mäta och följa upp. Modellen innebär att fullmäktige sätter inriktningsmål som ska uppnås under mandatperioden. Nämnderna får sedan lägga upp en plan för vilka insatser de ska göra för att klara målen under mandatperioden. Det ökar förutsättningarna för en bättre långsiktig planering och en mer träffsäker flerårsbudget.

Inriktningsmålen mäts och följs upp med indikatorer. I nedanstående dokument ges exempel på indikatorer. Målen är grupperade utifrån de hävstänger som anges för att nå kommunens vision.

Kommunfullmäktige beslutade 2006 om en vision för kommunens framtida tillstånd. Visionen består av fyra tillstånd som kommunen ska präglas av år 2020;

- **Växtkraft**
- **Välbefinnande**
- **Stolthet**
- **Identitet**

För att komma till de framtida tillstånd som beskrivs i Visionen har kommunfullmäktige identifierat sex strategiska områden som bildar hävstänger för att nå visionen. De strategiska områden som fastställts för att sträva mot en uppfylld vision, hävstängerna, är:

- **Medborgarkraft**
- **Samarbete över gränserna**
- **Attraktiv livsmiljö – goda boenden**
- **Goda kommunikationer**
- **Rätt kommunal service**
- **Högre utbildningsnivå**

Medborgarkraft

1. Medborgarna ska involveras och inkluderas i kommunens utveckling.

En grundförutsättning för att kommunens medborgare ska känna stolthet över kommunen är att de känner sig delaktiga i kommunens utveckling. Det är viktigt att det finns möjligheter att framföra sin åsikt, att de synpunkter som framförs tas tillvara och att man får svar på sina frågor. Kommunen behöver bli bättre på att ta tillvara alla de goda idéer som våra medborgare har om utvecklingen i våra olika kommundelar. För att lyckas med det är arenor för möten mellan politiker och medborgare viktiga. Ett exempel på en sådan arena är de ortutvecklingsmöten som tidigare genomfördes i alla kommundelar. Det är en bra form för möte mellan politiker och medborgare som vi tror kan utvecklas och som bör återkomma regelbundet. En annan viktig aspekt för att öka medborgarnas deltagande är att de beslut och diskussioner som förs inom politiken görs mer tillgängliga och transparenta. Att kommunfullmäktige webbsänds är ett sätt att göra det men även att utveckla kommunfullmäktige med möjligheter till allmänhetens frågestund eller att ha kommunfullmäktige på olika platser i kommunen. Vi måste också hitta nya sätt för medborgarna att lägga förslag. E-petitioner är ett spännande och relativt nytt sätt att lägga medborgarförslag. För att en e-petition ska lyftas till beredning måste det först fått ett antal röster. Det tycker vi är ett spännande sätt att jobba vidare med möjligheten för medborgarna att involveras och inkluderas i kommunens utveckling.

Indikator:

- Nöjd inflytande index (helhet)

2. Kommunens nya medborgare och invånare ska integreras snabbt i vårt samhälle och känna sig välkomna här.

Att människor från olika delar av världen kommer till Sverige och Lilla Edet är något som är bra. Det bidrar till att utveckla vårt samhälle på många olika plan. Möjligheter, skyldigheter och rättigheter ska vara lika för alla. Till exempel ska alla ha samma chans att få ett jobb, en bostad, utbildning eller starta ett företag. Det är viktigt att snabbt få ett jobb under första tiden i Sverige. Där skapas kontakter som gör det lättare att snabbt komma in i det svenska samhället. Snabb validering av kunskaper och tidig språk-inlärning är viktiga delar för att snabbt få våra nya medborgare i jobb. Vi kan även bidra med kontakter mellan nyanlända och företag men även mellan nyanlända och etablerade svenskar. Det är i mötet mellan människor som integrationen sker.

Indikatorer:

- Andel nyanlända i arbete
- Andel godkända i SFI

Samarbete över gränserna

3. Lilla Edets kommun ska ha Sveriges friskaste befolkning.

Genom att satsa på förebyggande arbete sparar kommunen mångfald med resurser – framför allt ur ett individuellt perspektiv men även ett kommunalekonomiskt. Satsar vi pengarna på att våra unga fullgör sin skolgång. På att motverka användningen av alkohol, droger och tobak. På att fånga upp barn och unga tidigt och till exempel erbjuda stöd och hjälp till föräldrarna där det behövs så är mycket vunnet.

Indikatorer:

- Antalet ohälsodagar per person och år
- Alkohol-, drog- och tobaksanvändning bland våra unga.
- Antalet frånvarotimmar i skolan

Attraktiv livsmiljö – goda boenden

4. Lilla Edet ska vara en ledande miljökommun i Västsverige.

Lilla Edets kommun har goda förutsättningar att vara en ledande miljökommun i Västsverige. Tidigare positioner måste återtas och stärkas. Vi har inte råd att slarva bort kommande generationers möjligheter att leva och bo i vår kommun och vårt land. Om vi ska få bukt på de miljöutmaningar som vi står inför globalt måste alla vara med och dra sitt strå till stacken. Och ett aktivt och framgångsrikt miljöarbete kan dessutom sätta Lilla Edet på kartan och göra oss kända som en ledande miljökommun. Vi behöver göra kommunens verksamheter giftfria, framför allt i verksamheter där små barn är delaktiga. De är extra känsliga för hormonstörande ämnen. Vi kan ligga i framkant genom att planera för tillgång till laddinfrastruktur för elbilar i kommunen. Vi kan utöka vårt cykelvägnät för att få fler att välja cykeln framför bilen. Att vi har en god tillgång till kollektivtrafik så att fler väljer att resa kollektivt är en annan viktig del. Här är torn/vänthall vid Lödöse södra station en viktig fråga för många resenärer.

Indikatorer:

- Kommunens koldioxidutsläpp
- Andel miljöbilar
- Andelen ekologiska livsmedel i kommunala verksamheterna (KKiK mått 38)
- Andel inköpta kött- och mejeriprodukter som är producerat i Sverige
- Hur effektiv är kommunens hantering och återvinning av hushållsavfall (KKiK mått 36)

- Andel resande med kollektivtrafik

5. *Lilla Edet ska vara en attraktiv turistkommun i Västsverige.*

Vi har så mycket att vara stolta över i vår vackra kommun. Vi har ett av Sveriges bästa laxfisken, en spännande historia och ett framstående museum, vackra Göta Älv med Sveriges äldsta sluss, fantastiska badsjöar, vackra vandringsleder och trollbindande skog. Vi har fantastiska möjligheter att utvecklas som besöksmål för småbåtsturismen på Göta Älv. Låt oss ta till vara alla de pärlor vi har i kommunen. Det är en viktig del i att uppnå ledorden Stolthet och Identitet i kommunens vision.

Indikatorer:

- Besökare Lödöse museum
- Laxfisket
- Övernattningar i kommunen

6. *Lilla Edets kommun ska vara en attraktiv tillväxtkommun.*

En av de viktigaste strategierna för att förbättra kommunens ekonomi och möjlighet att ge en god kommunal service är att öka skatteunderlaget i kommunen. Det gör vi genom en stadig befolkningsökning i kommunen. För att lyckas med det behöver vi ha god framförhållning i planarbete för både bostäder och verksamhetsområden, ha ett gott företagsklimat i kommunen, en god infrastruktur med bra pendlings- och transportmöjligheter, en attraktiv kollektivtrafik, ett attraktivt utbud av kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter, en låg arbetslöshet och tillgängliga och bra förskolor och skolor.

Indikatorer:

- Befolkningsutveckling
- Andel kommuninvånare och företag med tillgång till fiber
- Placering i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet
- Upplevda fritidsmöjligheter 18-24 år
- Andel 14-18 år som är aktiva i en förening
- Andel (%) arbetslösa och i program i åldern 18 – 24 år

Rätt kommunal service

7. Lilla Edets kommun ska vara tillgängliga för alla våra medborgare och företag och ge en god service och ett gott bemötande.

Kommunen finns till för våra medborgare. Att ge en god service och ett gott bemötande är en självklarhet. Vi behöver bli bättre på att anpassa oss till medborgarnas förväntningar på service och införa e-tjänster. Att företagen får "En väg in" till kommunen är en annan viktig tillgänglighets- och bemötandefråga. Det är också en självklarhet att kommunen ska ge likvärdig verksamhet, service och bemötande oavsett kön.

Indikatorer:

- Hur stor andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via e-post får svar inom två arbetsdagar? (KKiK mått 1)
- Hur stor andel av medborgarna som tar kontakt med kommunen via telefon får ett direkt svar på en enkel fråga? (KKiK mått 2)
- Hur stor andel av medborgarna uppfattar att de får ett gott bemötande när de via telefon ställt en enkel fråga till kommunen (KKiK mått 3)
- Företagarnas sammanfattande omdöme om kommunens service till företagen? (KKiK mått 34) /Insiktsmätningen
- Öppna jämförelser Jämställdhet
- Bibliotekets öppettider
- Hur stor andel av de som erbjudits plats inom förskoleverksamheten har fått plats på önskat placeringsdatum? (KKiK mått 5)
- Hur lång är väntetiden (dagar) för dem som inte fått plats för sitt barn inom förskoleverksamheten på önskat placeringsdatum? (KKiK mått 6)

8. Lilla Edets kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

För att kommunen ska kunna tillhandahålla en god service till våra medborgare behöver vi kompetenta lärare, engagerad vårdpersonal, kunniga myndighetsutövare, duktiga planarkitekter, drivna chefer osv. Vi behöver helt enkelt vara en attraktiv arbetsgivare som behåller och lockar till oss kompetenta medarbetare.

Indikatorer:

- Arbetsbelastning
- Upplevda karriärmöjligheter

- Förtroende för sin närmsta chef
- Sjukfrånvaro
- Andel heltidsarbetande

9. I Lilla Edets kommun ska brukare och anhöriga ska känna sig trygga och nöjda med sin vård och omsorg.

När man blir gammal ska man känna sig trygg med den vård och omsorg som kommunen ger. Det ska finnas möjligheter att bo med sin livskamrat, att personalen har tid att ta en med på en promenad, att ha med sin katt till ett boende eller att få servicen hemma om man så önskar. Möjligheten att bestämma över sitt eget liv ska inte begränsas bara för att man blir gammal. Samma sak gäller självfallet våra funktionsnedsatta. Vi ska ge en god och trygg service som är anpassad efter varje individs önskemål och behov.

Indikatorer:

- Hur lång är väntetiden i snitt (dagar) för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudande om plats? (KKiK mått 7)
- Nöjda med sin hemtjänsten (KKiK mått 28)
- Nöjda med sitt särskilda boende (KKiK mått 25)
- Hur många olika vårdare besöker en äldre person med hemtjänst under en 14-dagarsperiod. (KKiK mått 10)
- Nöjda med LSS grupp- och serviceboende

Högre utbildningsnivå

10. Lilla Edets kommuns grundskola ska utvecklas och tillhöra de bästa i Västsverige.

Att ge förutsättningar för våra ungdomar att gå ur grundskolan med goda resultat är en av de viktigaste uppgifterna vi har. Lyckas vi med det så ökar deras förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. En nyckel till att klara det är en tigt koppling mellan skolan och arbetslivet. Det är viktigt att under grundskolan komma ut och prova på arbetslivet. Ett gott samarbete mellan skolan och kommunens företagare är en viktig pusselbit för att klara det.

Vi har stora utmaningar i kommunen då vår utbildningsnivå är lägre än till exempel övriga kommuners i Göteborgsregionen. Men vi har också fantastiska möjligheter. Fantastiska möjligheter att stärka våra resultat. Ett medvetet och tydligt fokus på den enskilde elevens förmågor, och en människosyn som bygger på tron att alla kan och vill utvecklas, är vägen dit. Varje barn behöver få

höra att det finns någonting som man är riktigt duktig på, någonting att bygga vidare på. Detta kräver en skola som är flexibel och individorienterad, en pedagogik som möter varje barn där hon eller han befinner sig, där det kan gå lite fortare eller ta lite längre tid att nå målen, beroende på vilka förutsättningar man har. Men där alla ges möjligheten att komma i mål. Att sätta in resurser tidigt, redan i förskolan, är viktigt för att klara utmaningen. Att uppmuntra läsande tidigt är också en viktig faktor. Vi ser hellre flera små skolenheter nära där man bor än stora centraliserade skolor. Och även i skolan är det viktigt att det finns valmöjligheter. Alla är olika – med olika behov – och då måste det även finnas olika valmöjligheter för att möta det.

Indikatorer:

- Placering sammanvägt resultat i Öppna jämförelser, grundskola
- Andel behöriga elever till något nationellt program på gymnasiet (KKiK mått 18)
- Andel elever som uppnår målen i skolans alla ämnen år 9
- Genomsnittligt meritvärde för årskurs 9
- Elevers syn på skolan och undervisningen i årskurs 8 (KKiK mått 19)
- Regiongemensam skolenkät, Helhetsintryck åk 8
- Boklån till barn- och unga
- Hur många barn per personal är det i kommunens förskolor? (KKiK mått 11)
- Genomsnittlig gruppstorlek i förskolan

Maria Olegård

Från: SD Lilla Edet <lillaedet@sd.se>
Skickat: den 7 november 2016 21:21
Till: Julia Färjhage; Camilla C Olofsson; Lena Palm; Maria Olegård; Ingemar Ottosson; Peter Spjuth; Christian Samuelsson; Ulf Wetterlund; Redaktionen
Ämne: Inga Mål utan Resurser

Hej!

Vi har flera gånger försökt få underlag för att göra en budget, även kallad Mål- och Resursplan (MoR). Men detta har omöjliggjorts av kommunens tjänstemän. Så sent som 1 November, mailade vi följande sista försök att få svar från Kommunchef Lena Palm, på frågor vi ställt flera gånger innan.

"När det gäller MoR. Så tycker jag det är ganska tragiskt att ni inte kan svara på frågor som jag tror kommer slå med upp till 20 miljoner för 2017. Ackumulerade kostnader pga inköpsstoppet för 2016, som skjuts till 2017. Ersättningen från migrationsverket till Utbildningsnämnden, och dess täckningsgrad. Hur byskolenedläggningen påverkar utbildningsnämndens budget. Hur ersättningssänkningen från migrationsverket från 1 juli 2017 till 1350 kommer påverka vår budget. Hur socialbidragen kommer påverkas för 2017, när ersättningen från Migrationsverket löper ut för vissa av de som kom 2015."

Lilla Edet har en gravt misskött ekonomi, och det är inte svårt att förstå varför när man ser hur politiker och tjänstemän jobbar i denna kommunen. De har ingen som helst aning om vad som kommer kosta pengar under 2017, och de vägrar räkna på de områden där vi vet att det kommer slå hårt.

Vi kommer aldrig sänka oss till övriga partier i kommunen, och låtsas att vi har koll på några som helst siffror när vi i verkligheten inte har det. Därav beslutade vår Styrelse idag att inte skicka in vår MoR för 2017. Vi skulle kunna redovisa kommunens låtsassiffror, precis som de övriga partierna gör, men vi måste kunna stå för de siffror vi presenterar i vår MoR. Det kan vi i dagsläget inte göra.

MoR-processen och den ekonomiska skötseln i Lilla Edet, är ett hån mot varje skattebetalare i vår kommun.

Vi har bland regionens högsta skatter samtidigt som vi har den sämsta välfärden. En vanlig kommuninvånare luras att betala över 10 000kr mer per år, jämfört med de mest välskötta kommunerna i Sverige, samtidigt som de får tillbaka välfärd i bottenklassen av kommunen.

Decennier av ekonomisk misskötsel som tillåts fortgå, är förklaringen till varför det blivit så oerhört illa som det är idag. Som en av Sveriges mest skuldsatta kommuner, har Sjuklövern kraftigt försämrat förutsättningarna för framtida generationers Lilla Edetbor. Detta vägrar vi att acceptera.

Vi kommer nu ganska omgående sätta igång med MoR för 2018. Då måste vi kunna få de siffror som krävs, i god tid, för att lägga en riktig Mål- och Resursplan!

Vi begär härmed att detta mail. Tas med istället för vår MoR, i handlingarna inför KS och KF.

SD Lilla Edet